

**MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII AL
REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI**

**FACULTATEA DE DREPT ȘI ȘTIINȚE SOCIALE
CATEDRA DE DREPT**

**CURRICULUM UNIVERSITAR
la unitatea de curs**

ELEMENTE DE DREPT PUBLIC

Ciclul I - studii superioare de licență

Codul și denumirea domeniului general de studiu: *14 Științe ale educației, 61 Științe agricole*

Codul și denumirea specialității: *613.1 Agronomie; 141.06 Biologie și 141.05 Chimie; 141.07 Geografie și 141.06 Biologie*

Forma de învățământ: *învățământ cu frecvență și învățământ cu frecvență redusă*

**Autor:
Elena BOTNARI,
conf. univ., dr.**

BALȚI, 2020

Discutat și aprobat la ședința Catedrei de drept

Proces-verbal nr. 3 din 13.10.2020

Șeful Catedrei de drept _____ conf. univ., dr. Ina ODINOKAIA

Discutat și aprobat la ședința Consiliului Facultății de Drept și Științe Sociale

Proces-verbal nr. 4 din 20.10.2020

Decanul Facultății de Drept și Științe Sociale _____ conf. univ., dr. Vitalie RUSU

INFORMAȚII DE IDENTIFICARE A CURSULUI

Facultatea: *Drept și Științe sociale*

Catedra: *Drept*

Domeniul general de studiu: *14 Științe ale educației, 61 Științe agricole;*

Domeniul de formare profesională la ciclul I: *Ciclul I, studii superioare de licență*

Denumirea specialității: *613.1 Agronomie; 141.06 Biologie și 141.05 Chimie; 141.07 Geografie și 141.06 Biologie.*

Administrarea unității de curs <i>Elemente de drept public</i>										
Specialitatea	Studii cu frecvență	Codul unității de curs	Credite ECTS	Total ore	Repartizarea orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
					Prelegeri	Seminari	Laborator	Studiu individual		
	ZI		4	120	30	30		60	ex	Rom
	FR		4	120	12	12		96	ex	Rom
	ZI		4	120	30	30		60	ex	Rom
	FR		4	120	12	12		96	ex	Rom

Anul de studiu și semestrul în care se studiază: Anul III, semestrul 5.

Statutul: disciplină opțională.

INFORMAȚII REFERITOARE LA CADRUL DIDACTIC

Botnari Elena, conferențiar universitar, doctor în drept.

USARB, Catedra de drept, aula 548, tel. (0231-52317); egbotnari@mail.ru; elena.botnari@usarb.md. Consultații: marți 13.10 – 15.00 și online.

INTEGRAREA CURSULUI ÎN PROGRAMUL DE STUDII

Elemente de drept public este unitatea de curs opțională, socio-umană, predată în semestrul V studenților secției zi și secției cu frecvență redusă, la specialitățile nejuridice *613.1 Agronomie*,

U.05.A.033, U.05.A.032; 141.06 Biologie și 141.05 Chimie, U.05.A.035; 141.07 Geografie și 141.06 Biologie, U.05.A.034, U.05.A.028, etc.

Studentii urmează să cunoască aspectele introductive ale teoriei generale a statului și dreptului și generalitățile unor ramuri de drept public (drept constituțional, drept administrativ, drept penal, drept procesual penal).

Scopul principal al unității de curs *Elemente de drept public* este formarea conștiinței juridice comune și culturii juridice incipiente a studenților, exprimată în cunoștințe juridice primare și necesare, aprecieri juridice adecvate și conduită licită, construită cu precădere în baza cunoștințelor și aprecierilor juridice achiziționate în cadrul unității de curs respective.

COMPETENȚE PREALABILE

Studentul trebuie să cunoască: legițile de evoluție a statului și dreptului, studiate în cadrul cursurilor preuniversitare de *Istorie*; etapele și specificul edificării Comunităților europene și Uniunii Europene din cadrul cursurilor umaniste de *Construcție europeană, Civilizație europeană*; aspectele evolutive ale gândirii umane din cursul de *Filosofia și problemele filosofice ale domeniului etc.*

COMPETENȚE DEZVOLTATE ÎN CADRUL CURSULUI

Competențe transversale:

CT1. Aplicarea regulilor de muncă riguroasă și eficientă, manifestarea unei atitudini responsabile față de domeniul științific și didactic, pentru valorificarea optimă și creativă a propriului potențial în situații specifice, cu respectarea principiilor și a normelor de etică profesională.

CT2. Desfășurarea eficientă și eficace a activităților organizate în echipă.

CT3. Identificarea oportunităților de formare continuă și valorificarea eficientă a resurselor și tehnicilor de învățare pentru propria dezvoltare, inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.

FINALITĂȚILE CURSULUI

În urma studierii unității de curs studentul trebuie să fie capabil:

- Să perceapă fenomenul juridic al societății la general (conceptul dreptului, sistemul dreptului, sistemul legislației) și unele aspecte introductive ale ramurilor dreptului public (drept constituțional, drept administrativ, drept penal, drept procesual penal);
- Să contureze unele viziuni generale asupra dreptului obiectiv și legislației statului;

- Să explice conceptul statului, mecanismul, funcțiile și formele statului;
- Să înțeleagă diviziunea dreptului în public și privat;
- Să distingă particularitățile distinctive ale ramurilor de drept public;
- Să cunoască unele instituții juridice ale ramurilor de drept public: drept constituțional, drept administrativ, drept penal, drept procesual penal;
- Să dezvolte interesul pentru domeniul dreptului public;
- Să manifeste conștiință și cultură juridică comună adecvată.

CONȚINUTURI

Nr.	Tema cursului	Nr. de ore ZI		Nr. de ore FR	
		P	S	P	S
1.	Conceptul statului: 1.1 Noțiunea și semnele statului. 1.2 Mecanismul statului. 1.3 Funcțiile statului. 1.4 Formele statului. 1.5 Conceptul statului de drept.	4	4	2	2
2.	Conceptul dreptului: 2.1 Sensurile noțiunii de drept. 2.2 Principiile dreptului. 2.3 Funcțiile dreptului. 2.4 Izvoarele formale ale dreptului	4	4	1	1
3.	Sistemul dreptului: 3.1 Noțiunea și semnele normei juridice. 3.2 Noțiunea de instituție juridică. 3.3 Diviziunea dreptului în public și privat. 3.4 Ramurile dreptului public	3	3	1	1
4.	Sistemul legislației: 4.1 Noțiunea și clasificarea actelor normative. 4.2 Noțiunile de lege și de legislație. 4.3 Categoriile de legi. Codurile de legi. 4.4 Acțiunea legii în timp, în spațiu și față de persoane.	4	4	2	2
5.	Elemente de drept constituțional: 5.1 Noțiunea și izvoarele dreptului constituțional. 5.2 Noțiunea de Constituție. Structura și conținutul Constituției Republicii Moldova. 5.3 Noțiunea de cetățenie. Dobândirea și pierderea cetățeniei. 5.4 Drepturile și libertățile fundamentale. 5.5 Îndatoririle fundamentale.	4	4	2	2
6.	Elemente de drept administrativ: 6.1 Noțiunea și izvoarele dreptului administrativ. 6.2 Organele administrației publice centrale. Președintele Republicii Moldova. Guvernul Republicii Moldova. Ministerele. 6.3 Organele administrației publice locale.	3	3	1	1
7.	Elemente de drept penal: 7.1 Noțiunea și principiile dreptului penal. Codul penal. 7.2 Noțiunea de infracțiune. 7.3 Temeiurile răspunderii	4	4	2	2

	juridice penale. 7.4 Circumstanțele care înlătură răspunderea juridică penală. 7.5 Noțiunea și categoriile de pedepse				
8.	Elemente de drept procesual penal: 8.1 Noțiunea, izvoarele și principiile dreptului procesual penal. 8.2 Fazele procesului penal. 8.3 Participanții la procesul penal. 8.4 Partea acuzării. Partea apărării. 8.5 Măsurile procesuale de constrângere	4	4	1	1
Total ore		30	30	12	12

STRATEGII DIDACTICE UTILIZATE

Strategii de predare – învățare	Strategii de evaluare
prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, metoda comentariului de text.	evaluarea finală, prezentarea referatelor, studii de caz, etc.

ACTIVITĂȚI PENTRU STUDIU INDIVIDUAL

ACTIVITĂȚI PENTRU STUDIU INDIVIDUAL				Nr. de ore	
				ZI	FR
Nr. d/o	Conținutul lucrului individual	Modalitatea de realizare	Modul de evaluare		
1.	Cercetarea unei teme la alegere <i>Conceptul statului/ Mecanismul statului / Condițiile statului de drept</i>	referat	o notă	4	6
2.	Cercetarea unei teme la alegere <i>Principiile dreptului / Funcțiile dreptului / Izvoarele formale ale dreptului</i>	referat	o notă	4	6
3	Cercetarea unei teme la alegere <i>Sistemul dreptului / Sistemul legislației / Ramurile dreptului public</i>	referat	o notă	4	6
4	Cercetarea temei <i>Acțiunea legii în timp, spațiu și față de persoane</i> și distingerea mecanismului de acțiune a legii în timp, în spațiu și față de persoane	referat	o notă	4	6

5	<p>Examinarea prevederilor <i>Legii cu privire la actele normative, nr. 100 din 22 decembrie 2017 și</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - definirea noțiunii de act normativ; - distingerea categoriilor de acte normative; - definirea noțiunilor de lege și de legislație. - determinarea categoriilor de legi; - observarea etapelor de elaborare a actului normativ. 	rezumat	o notă	8	14
6	<p>Examinarea prevederilor <i>Legii cetățeniei, nr. 1024-XIV din 2 iunie 2000 și</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretarea noțiunii de cetățenie; - distingerea căilor de dobândire și pierdere a cetățeniei 	rezumat	o notă	8	14
7	<p>Examinarea conținutului <i>Constituției Republicii Moldova din 29.07.1994 și</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - identificarea drepturilor și libertăților fundamentale; - determinarea îndatoririlor fundamentale; - identificarea autorității legislative a statului; - identificarea autorității executive a statului; - identificarea autorității judecătorești a statului. 	rezumat	o notă	8	14
8	<p>Examinarea prevederilor Codului penal al Republicii Moldova (partea generală, capitolele: II INFRAȚIUNEA, V RĂSPUNDEREA PENALĂ, VI LIBERAREA DE RĂSPUNDEREA PENALĂ, VII PEDEAPSA PENALĂ) și</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificarea principiilor dreptului penal, conform Codului penal al Republicii Moldova; - definirea noțiunii de infracțiune; - identificarea temeiurilor răspunderii juridice penale; - identificarea circumstanțelor care înlătură răspunderea juridică penală; - delimitarea categoriilor de pedepse. 	rezumat	o notă	10	15
9	<p>Examinarea prevederilor Codului de procedură penală a Republicii Moldova (partea generală, titlul II INSTANȚELE JUDECĂTOREȘTI ȘI</p>	rezumat	o notă	10	15

<p>COMPETENȚA LOR, titlul III PĂRȚILE ȘI ALTE PERSOANE PARTICIPANTE</p> <p>LA PROCESUL PENAL, capitolele: I PARTEA ACUZĂRII, II PARTEA APĂRĂRII; titlul V</p> <p>MĂSURILE PROCESUALE DE CONSTRÎNGERE și</p> <ul style="list-style-type: none"> - distingerea principiilor dreptului procesual penal, conform Codului de procedură penală a Republicii Moldova; - observarea fazelor procesului penal; - identificarea participanților la procesul penal; - distingerea părții acuzării și părții apărării; - identificarea măsurilor procesuale de constrângere. 				
Total ore			60	96

EVALUARE

Strategii de evaluare și apreciere:

Stabilirea notei finale (%)	* Notă: pentru a fi admis la examenul de finalizare a cursului nota pentru fiecare componentă, prezentată la pct.1, 2, 3, trebuie să fie cel puțin 5	ZI	FR
	1. nota pentru evaluare periodică	60%	50%
	2. media notelor obținute la evaluările curente		
	3. nota pentru lucru individual		
4. nota obținută la examenul de finalizare a cursului	40%	50%	
Ponderea în notare, exprimată în %		Total = 100%	

Evaluarea unității de curs va cuprinde componentele nominalizate, după cum urmează:

Evaluarea periodică din conținutul unității de curs reprezintă sarcina de evaluare care va fi axată pe temele nr. 3 – nr. 10, studiate în cadrul orelor de curs (prelegeri), pentru a estima situația intermediară a reușitei studentului, în conformitate cu graficul sesiunii de evaluare periodică sau, după caz, în cadrul sesiunii de reexaminare a evaluării periodice.

Evaluarea curentă (continuă) se efectuează în cadrul orelor de seminar prin diverse modalități stabilite de către seminaristul unității de curs: răspunsuri la întrebările ce țin de subiectul orei; referate; participare la dezbateri în cadrul seminarelor; lucrări de control etc.

Evaluarea studiului individual reprezintă o parte componentă a volumului de lucru al studentului suplimentar la numărul de ore de contact direct, modalitatea realizării căruia și volumul sarcinilor se va stabili, la prima oră în conformitate cu opțiunea formațiunii academice, fiind evaluat cu o singură notă.

Evaluarea semestrială se va desfășoară la finalizarea unității de curs sub forma unui examen, realizat *scris*, în conformitate cu opțiunea formațiunii academice exteriorizată la prima oră de curs și aprobată la ședința Catedrei.

Mostră bilet de evaluare

Aprob _____
Șef Catedră de Drept _____

BILET DE EXAMINARE NR. ____

Disciplina **ELEMENTE DE DREPT PUBLIC**

1. Distingeți principiile generale ale dreptului.
2. Corelați drepturile și îndatoririle fundamentale.
3. Definiți noțiunea de pedeapsă și arătați categoriile de pedepse.

Examinator

Elena Botnari, conf. univ. dr.

Mostră de test de evaluare

TEST de evaluare finală

APROB-----
Șeful Catedrei de drept

Unitatea de curs *Elemente de drept public*

Examinator Dr., conf. univ. Elena Botnari

Numele, prenumele studentului _____

Grupa _____ Facultatea _____

Timp acordat pentru îndeplinirea testului 80 minute.

Itemul nr. 1 (3 pct.) **Încercuiți semnele definatorii ale statului:**

- a. populația
- b. strângerea impozitelor
- c. teritoriul
- d. independența
- e. puterea politică

Itemul nr. 2 (3 pct.) **Numiți organele executive ale statului R. Moldova:**

Itemul nr. 3 (2 pct.) Definiți noțiunea de drept obiectiv

Itemul nr. 4 (3 pct.) Încercuiți în lista prezentată drepturile subiective:

- a. dreptul familiei
- b. dreptul la viață
- c. dreptul la apărare
- e. dreptul protecției sociale
- f. dreptul de proprietate
- g. dreptul la distracții

Itemul nr. 5 (4 pct.) Subliniați ramurile dreptului public:

- dreptul civil
- dreptul procesual penal
- dreptul constituțional
- dreptul penal
- dreptul administrativ
- dreptul familiei

Itemul nr. 6 (2 pct.) Continuați definiția: Sistemul legislației R. M. este

Itemul nr. 7 (3 pct.) Distingeți elementele structurale ale sistemului dreptului

- a) actul normativ; b) ramura dreptului; c) instituția juridică; d) subramura dreptului; e) norma juridică

Itemul nr. 8 (5 pct.) Arătați condițiile răspunderii juridice

Itemul nr. 9 (2 pct.) Exemplificați actul normativ

Itemul nr. 10 (4 pct.) Delimitați formele răspunderii juridice:

- b) răspunderea delictuală
- c) răspunderea contravențională
- d) răspunderea penală
- e) răspunderea materială
- f) răspunderea disciplinară
- g) răspunderea politică
- h) răspunderea morală

Itemul nr. 11 (5 pct.) Enumerați căile de dobândire a cetățeniei R. Moldova

Itemul nr. 12 (5 pct.) Relatați privind valoarea juridică a Constituției R. Moldova din 29.07.1994

EVALUAREA REZULTATELOR:

Punctaj acumulat	3-6	7-10	11-14	15-18	19-21	22-25	26-30	31-35	36-40	41
Nota corespunzătoare	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

CHESTIONAR pentru EXAMENUL de ELEMENTE DE DREPT PUBLIC

1. Noțiunea statului.
2. Semnele statului
3. Mecanismul statului.
4. Funcțiile statului.
5. Forma de guvernare a statului.
6. Forma de organizare a statului.
7. Forma regimului politic a statului.
8. Conceptul statului de drept.
9. Dreptul obiectiv
10. Dreptul(rile) subiectiv.
11. Principiile generale ale dreptului.
12. Principiile ramurile ale dreptului.
13. Funcțiile dreptului.
14. Izvoarele formale ale dreptului.
15. Noțiunea și semnele normei juridice
16. Noțiunea de instituție juridică.
17. Noțiunea de ramură a dreptului
18. Diviziunea dreptului în public și privat.
19. Ramurile dreptului public
20. Noțiunea de act normativ
21. Clasificarea actelor normative.
22. Noțiunea de lege
23. Noțiunea de legislație.
24. Categoriile de legi.
25. Codurile de legi. 4
26. Acțiunea legii în timp: intrarea în vigoare a legii, ieșirea din vigoare a legii

27. Acțiunea legii în spațiu și față de persoane.
28. Condițiile răspunderii juridice.
29. Tipurile de încălcări de drept.
30. Formele răspunderii juridice
31. Principiile și scopurile răspunderii juridice
32. Noțiunea și izvoarele dreptului constituțional.
33. Noțiunea de Constituție.
34. Structura și conținutul Constituției Republicii Moldova.
35. Noțiunea de cetățenie.
36. Dobândirea cetățeniei.
37. Pierderea cetățeniei
38. Drepturile și libertățile fundamentale.
39. Îndatoririle fundamentale
40. Noțiunea și izvoarele dreptului administrativ.
41. Organele administrației publice centrale.
42. Președintele Republicii Moldova: alegere și atribuții
43. Guvernul Republicii Moldova: numire și atribuții.
44. Ministerele R. Moldova: competențe.
45. Organele administrației publice locale.
46. Noțiunea și principiile dreptului penal.
47. Codul penal: structura.
48. Noțiunea de infracțiune.
49. Temeiurile răspunderii juridice penale.
50. Circumstanțele care înlătură răspunderea juridică penală.
51. Noțiunea și categoriile de pedepse
52. Pedepse aplicate persoanelor fizice
53. Pedepse aplicate persoanelor juridice
54. Noțiunea și izvoarele dreptului procesual penal.
55. Principiile dreptului procesual penal
56. Fazele procesului penal.
57. Participanții la procesul penal.
58. .Partea acuzării.
59. Partea apărării.
60. Măsurile procesuale de constrângere

RESURSE INFORMAȚIONALE ALE CURSULUI

1. BOTNARI, Elena. *Introducere în studiul dreptului: teoria generală a dreptului*. Note de curs. Bălți: Presa universitară bălțeană, 2011.
2. *Bazele statului și dreptului Republicii Moldova* / Avornic Gh., Baieș S. ș.a. Chișinău, 1994.
3. BORODAC, Alexandru, ș.a. *Manual de drept penal. Partea generală*. Chișinău: Tipografia centrală, 2005.
4. BULAI, Costică. *Manual de drept penal: partea generală*. București: Editura All, 1997
5. CÎRNAȚ, Teo. *Drept constituțional*. Chișinău, 2010.
6. CÂRNAȚ, Tudor; CÂRNAȚ, Marina. *Protecția juridică a drepturilor omului*, Chișinău: Reclama, 2006.
7. COBĂNEANU, Sergiu. *Drept administrativ*. Chișinău, 2013.
8. *Constituția Republicii Moldova din 29 iulie 1994*. În *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, august 1994, nr.1, cu modificări și completări ulterioare.
9. *Codul penal al Republicii Moldova*, (nr. 985-XV, 18 aprilie 2002). În *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 13 septembrie 2002, nr. 128-129.
10. *Codul de procedură penală a Republicii Moldova*, (nr.122-XV, 14 martie 2003). În *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 7 iunie 2003, nr. 104-110 (1197-1203).
11. DELEANU, Ion. *Dreptul constituțional și instituții politice*, Vol. II., București, 1998.
12. DOLEA Igor, ROMAN Dumitru. *Drept procesual penal*. Chișinău: editura Cartier Juridic, 2007.
13. DRAGANU, Tudor. *Drept constituțional și instituții politice*, Vol. I., București, Ed. Lumina Lex, 1998.
14. HANGA, Vladimir. *Mic dicționar juridic*. București: Lumina Lex, 2005.
15. *Legea cetățeniei Republicii Moldova*, nr. 1024-XIV din 2 iunie 2000. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 10 august 2000, nr. 98-101.
16. *Legea Guvernului*, nr. 136 din 07.07.2017. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* din 19 iulie 2017, nr. 252.
17. *Legea cu privire la actele normative*, nr. 100 din 22.12.2017. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* din 12 ianuarie 2018, nr. 7-17.
18. LUPU, Gheorghe; AVORNIC, Gheorghe. *Teoria generală a dreptului: manual*. Studiu teoretic introductiv. Chișinău: Editura Lumina, 1997.
19. ORLOV, Maria; BELECCIU, Ștefan. *Drept administrativ*. Chișinău: ed. Elena V.I., 2005.